

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom posiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta " 2.30
Četrt leta " 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat

7 " " " 2 "

6 " " " 3 "

Za večje črke po prostorni.

SOČA

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Dopisi.

V Gorici 26. aprila. (Velika noč.) — Adresa do presv. cesarja. — Tajuk kmet. društva.—)

Letos smo praznovali Velikonoč v najlepšem pomladanskem zelenji in cvetji; vsa narava okrog Gorice je čvrsto probujena in sadno drevje cvete tako krasno, da, kakor pravijo naši kmetje, oči vnema; da bi le tudi bogato obrodilo. — Letos so namreč posestniki in kmetje po Goriškem zarad slabe lanske letine povsod v silnih stiskah in težko pričakujejo prvi pridelkov, da bi si kaj opomogli. Pa tudi mesto občuti nasledke nevgodnih kmetijskih razmer in posebno rokodelcem se sedaj v obče prav trda godi. Za to nismo zapazili o velikonočnih praznikih navadne živahnosti v mestu, pa tudi okolica, kakor Solkan, St. Andrej, Bajata, je bila slabo obiskovana. Na velikonočni torek je druga leta vse vrelo na male Roje (kampanjuca) s polnimi pletenicami gubanice, pinc in drugih velikonočnih jedi; tu so se v senci košatih orehov gostili in radovali do poznega večera; včasih je celo mestna godba ljudsko veselico povzdigovala; letos pa so bile Rojice skoro prazne in tudi v štandrežkih krémah ni bilo navadne gnječe. Kendar ni ob čem, treba po sili varčnim biti.

V sredo je Nj. E. gospod c. k. namestnik baron Pino sprejel deputacijo društva „Sloga“, katera mu je prinesla na shodi v Kriškem fu Kobaridu sprejetto adreso do presv. cesarja. V deputaciji so bili društveni predsednik g. prof. Povše, odbornika gg. Andrej Kocjančič in Josip Mašera, dalje gg. Volerč župan iz Kreda, M. Jonko podžupan iz Bovca, Iv. Gruntar podžupan iz Kobarida, Ant. Lenardič, župan iz Števerjana in Ant. Jakončič, župan iz Šmartnega. Gospod namestnik je deputaciji prav uljudno zagotovil, da od pošle takoj adreso na najviše mesto spremljano s pravtoplimi besedami.

Društvo „Sloga“ je po tem takem ne zmené se za neprestano sumničenje, obrekovanje in grizenje v dveh organih goriških takoj zvanih liberalcev svojo nalogo častno dovršilo. Ali neki zdaj naši razdraženi nasprotniki ponehajo se svojimi perfidnimi napadi? Kakor jim ljubo. Le naj se dalje svoje zadnje sile napenjajo, saj v slepi strasti ne vidijo, da ma hajo le po sedlu in ne po konju.

LISTEK.

Časopisje na trdih kmetih.

(Spis. Job.)

II.

Za borzne kurze se vaški Moniteur ne zmeni veliko, še ve ne, kake živali so to: akcije, lozi, obligacije, prioritete i. t. d. Samo Lukov Miha ima eno obligacijo, ki mu jo je ranjki gospod stric zapustil, pa ljudje pravijo, da ima le tako polo, da hodi ž njo po penzion. Nekaka sorodovina judovskih borziancev je pa vendarle tudi med kmeti korenine zadolbla; tem se sicer še sanja ne o „hausse“ in „baisse“, pa vendar znajo vdobiti povsodi masten kos, in so hujsi, ko peklenski bes. Ti krščeni judje v slovenskih jopah so oderuhili, med katerimi imamo posebno v goriških hribih nekaj zuamenitih exemplarov, ki bi se kaj lepo podajali vsakemu herbariju judovskih krvonosnih odrtnikov. Pravi Finkeš je Arnej Pijavka; ime in priimek sta mu pomenljiva, kakor vsem znamenitim osebam. Njegovemu patronu sv. Jerneju so bili kožo sneli, maščevati svojega svetca, odere Pijavka sosedje na pravo in na levo. Natorna pijavka pije le kri, če jo nastaviš, krščeni Pijavka pa še možeg izsréba. Čujmo životopis te čudne prikazni. Pijavka je imel očeta, kakor vsaka živa stvar; oče pa ni bil zapravljivec, varčeval je na vse kriplje, še gum-

S koliko delikatnostjo znajo postopati oni, kateri imajo vsak dan polna usta kulture, dokazuje nam zoper prav jasno priloga k 22ti številki „Isonzo“, v kateri je od besede do besede objavljen uradni odsek referat o sposobnosti prosilcev za tajništvo pri tukajšnjem c. k. kmetijskem društvu. V tem poročilu so vsi prosilci na drobno popisani in tem popisom je seveda tudi odsek dodal svoje opazke, o katerih gotovo ne bo nekaterim prosilcem po godu, da se po časopisih med svet raztrobijo. Nekdo n. pr. ne zna pisati „italianamente“, drugega „zasluge obledujejo v primei z neovržljivo večo učenostjo drugih kandidatov“, tretjemu je moral direktor Monà najočitnejše kozle popraviti, predno se je sprejel nek njegov članek v društveni organi i.t.d.

Kako veseli bodo gg. kompetenti, ko bodo videili svoje kvalifikacije na drobno razložene in z odsekovim poprom potrošene — v javnem listu. Edinemu prof. Angelu Muzziju je posvečena cela kolona neokračene slave. Nihče ne bi verjal, ako ne bi bil tega portril g. dr. Levi v družbi z monsig. Pavletičem, da je mogel stopor 26 letnega uže toliko učenih kmetijskih knjig spisati in po tisku objaviti. A kaj hočete, v Italiji so tla veliko produktivnejša nego drugod; saj smo se tega prepričali uže po raznih kmetijskih celebritetah, katere nam je jug iz blažene dežele v prijazno Gorico zanesel. Kedo se z veseljem ne spominja veleslavnega d.m. Oklenna, kateri je pred leti s celim bremenom svojih učenih del, odličnih spričeval in častnih diplomov k nam priomal in tu zarjo svoje učenosti po našem kmetijstvu razlival, da se kar nič ni videlo o preveliki bliščobi?

In ali niso prišli za njim še drugi apostoli kmetijske učenosti od iste strani, kateri so tudi uže toliko sadu zaplodili v našo srečno deželo, „dass man vor lauter Bäumen den Wald nicht sieht,“ bi reknel Nemec. Po njih sadu jih spoznaste.

„Isonzo“ in njegova stranka sta si s priobčenim poročilom izdala novo spričevalo o likanosti, a namen sta vendar doseglja, kajti pri včerajšnjem občnem zboru kmet. društva je bil prof. Muzzi s 66 glasovi proti 34 za tajnika izvoljen. Toda o tem prihodnjic. Za danes sklenemo z opazko: habeant sibi, naj si ga imajo! —

be za jopo je le sam iz lipovja izrezaval. Gonil je ob enem petindvajset kupčij, prav, kakor dunajski „Geld für Alles.“ Poberal je kineno, zberal maslo za kupce, kupaval lešnike in orehe; skupljaj koromač, binje, kuhal je česminovo žganje, bral cunje, hodil po kvas v Bohinj; iz Gorice je pa nosil kavo, cuker, tropinsko žganje, jesih, olje, tabak i. t. d. Nikoli ga smerekova veja nad vrati ni zapeljala, še grozoviti lev pred goriško gostilno ga ni ostrašil niti v trdnem sklepu, nikoli v gostilni obedati, omajal. Pošteno je gruzil svoj mirenski hlebec pred jezuševskim svetiščem in hladnokrvno je na julijevem solncu prerajtaval, koliko mu še manjka do sedemsto. Predno pa je naš očka sveto številko sedemsto izpolnil, dopolnila so se mu leta. Bleda smrt ni prašala ne po koromaču, ne po kinenu, niti po bohinjskem kvasu, ampak po Pijavkinej revnej kupičijski duši. Težka je bila smrt, še težji testament. Moj Bog! štiridesetletni krvavi zaslužek drugim prepustiti, pa iti tje, kjer ni ne koromač, ne brinja, ne česminja, nobene kupčije, nobenega dobička! Sila kola lomi. S solznimi očmi izroči žaklič s petindvajset manj, ko sedemsto trdega srebra mlademu Pijavki rekoč: „Na, sin moje trde žulje, težko ti jih dam, a dati ti jih moram. Za sv. maše nič ne plačuj; če pojdem v pekel, bi bilo škoda denarja, saj veš, da nesem nikoli beliča po nepotrebnem potrosil; če me Bog v vice obsodi, bom pa rajši s trpljenjem odslužil, kakor bi se lepo srebro za me štelo, saj sem se tolikrat o sv. Jakopu na sv. Ignacija stopnicah kuhal, bom že še vice prestal; v nebesa me pa že ne bodo brž pustili, ker sem veliko piščavih orehov z lesom zade-

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gospodski ulici blizu „treh krovov“ v Trstu v tobakarnici „Via della carsera“ 60°.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via del Municipio v Kalistrovi hiši III, nadstr. parodina na opravnosti „Soče“ v Gorici „Via scuole“ h. št. 429, II. nadstr.

Rokopisi se ne vredajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim neprimožim se naročila zniža, akose oglaše pri uredništvu.

Iz slovenskega Štajerja, 18. aprila. (Izv. dop.) (Šolstvo. — Strast in zagrizenost nemškutarjev ter mladost Slovencev.) Šolstvo v toliko hvalisanej novej šolskej dobi nikakor tako ne napreduje več, kakor se je govorilo in kakor se je obetalo. Za vsak velik napredek je treba veliko denarja; a kje pa vedno in vedno denar jemati, to je težko in resno vprašanje. Zato pa so možje na višjih mestih sklenili tudi za šolstvo manjše svote izdavati, če bi tudi vsled manjše materijalne podpore šolstvo slabšo napredovalo. Ta sklep so pa tudi storili radi tega, ker so videli, da je sem ter tje vseh s šolami slabši, nego se je pričakovalo z ozirom na izdane stroške. To velja zlasti o takozvanih meščanskih šolah, za katere je pri nas dežela veliko izdala vrh pripomoči od strani občin, ki so tudi mnogo žrtvali. Dasiravno so te meščanske šole boljše urejene, kakor nekatere srednje šole, vendar so le slabo obiskovane. Tudi se je v nekaterih nemških krajih dalo preveč razredov in učiteljev; zato se pa zdaj retrira, in tisti kraji, kateri od nove šolske dobe niso nič pridobili, ostali so na cedilu. To pa velja posebno o slovenskih šolah. Le malo slovenskih šol je bilo v novi dobi razširjenih, večinoma je pri starem ostalo. No, zdaj pa se radi varčevanja nemajo več nadzati, da bi se za-nje kaj zdanega storilo. Pa vse to bi se še pregledalo, ako bi se pri nas na dotičnem mestu skrbelo, da bi šole bar v duševnem obziru napredovale, to je da bi se otreli vsaj kaj naučili za življenje. Ali pri nas morajo učitelji vsled ostro čutenju želj nadzornikov le nemščino največ gojiti, kajti le ta, kateri v Šoli in zunaj šole nemščino mlati, le ta je čisljan, le ta se ima protekcijske nadzari, le ta ima raznih doklad pričakovati. Knjig slovenskih za šole nam nič ne dajó, že leta in leta učiteljstvo prosi za-nje, a vse zastonj. Obljubilo se nam je, da dobimo letos nekaj novega, in sicer zdaj o veliki noči, a velika noč je tu, pa slovenske bukve še niso — ozelenele. Se več bi se Vam o tej reči pritoževal, toda si ne upam, kajti Vi imate tudi državnega pravdnika, ki „Soče“ ostro pregleduje. — Nemškutarji so pri nas sem ter tje še vedno strašno zagrizeni. Nek takov nemškarski poštar ni hotel imeti slovensko-nemških poštnih tiskovin, dokler ga ni po pritožbi ene slovenske stranke poštna direkcija v to primoral. Zdaj daje nemško-slovenske tiskovine, takim strankam, katere izrekoma take zahtevajo, a

laval in za dobre prodajal. Še enkrat oddrgne osmoljeni žakelj, svit križanikov se v zadnje sreča s steklenimi očmi. — Pijavka je že tam — kjer ni ne brinja, ne česminja. Mladi Pijavka križavnik pod pazduhu stisne in očetu oči zatisne. „Dosedaj ste bil vi, od sle bom pa jaz.“ —

Mladi Pijavka pa ni tako bedast, da bi se po česminovji praskal in z usnatimi rokovicami brinjeve gme čistil, on je sklenil visoko špekulirati, saj ima kapital! Oče je bil jud barantan, sin mora postati jud borsijanc! Sprva začne posojevati najbolj vsiljenim, nikoli čez 20 f., da je več stranek zamrežil, nikoli ni posojeval čez en mesec, da so se tolarji večkrat v letu prekrožili in večkrat z novimi ljubimi bratci domov priplesali. „Množite se in rasite“ nagovarjal je pogostoma svoje ljubljence. Ko mu je bila ta špekulacija prvi tisočak sklejal, se je bil skoraj zmešal. V stransko sobo se zapre, pa razloži po mizi lepo, v vrstah po 25 svoje tvrdnjake; šteje in šteje od kraja do konca, vsakega sreornjaka se posebej s kazalcem dotakne, da vsem enako ljubezen skaže, kadar zadujeva pikne, zadovoljno zagrči: „gih en tavžent“ in si veselja bradovičasti roki mane. Presteje jih še kake petnajstkrat, ogleduje, kteri so saksonci, kteci pajerci, kteri Marije Terezije i.t.d., sestavlja iz njih različne umetne figure, kakor kak aranžér pri kadrilji; kar zasliši, da zunaj v kuhinji nekaj cokljá, bliskoma so ljubljenci v žaklju in žakelj v skriveni dupli pod desko. — Kaj si pa sedaj izmisli bogati Pijavka? Bo-li srečke, deluice i. t. d. kupaval? A, kaj še? Papir je le papir; naš jud pa le na trdno podlago sida. Trdnejše pod-

kdo zavno odločno ne zahteva, dobi samo nemške; to storiti pa poštari očabui iz same zagrizenosti do slovenštine. Da pa tako očabno še nemškutarji glave nosijo, itega so krivi večkrat mladi Slovenci, kateri se boje nemškutarjem zameriti. Poznam sicer vrliga omikanega, slovenskega pravka, kateri si ne upa odločno pred svet stopiti, in javno s slovenščino se posnašati, samo loto ne, da ne bi se nemškutarjem zamerili. Nek takov naš prvak, ki ni siromak, mariveč premožen, napravil je štacuno v trgu in obesil samo nemško firmo. Kje je naroden ponos, kje značajnost?

Iz Trsta, 24. aprila 1878. (Izv. dop.) Prazniki.—Verstvo v Trstu.—Škop Dobrila in casova malega semenišča v Trstu.—Razstava cvetic.—Razno.)

Lepi prazniki smo imeli; drevje zelenete in cveče krasni naravo in kristjanstvo obhajalo je letos svoje najlepše spomine v krasnem pomladanskem času, ko nas učne sama narava spominja na vatajenje. Trst, ki je na glasu jako liberalnega mesta, pokazal je tudi o teh praznikih, da je pobožna velika vetrina njegovega prebivalstva.—Veliki teden bile so vedno natlačene vse tržaške, kako prostorne cerkve, posebno petek v cerkvi Sv. Jošta, kjer so prvi tržaški pevci peli zvezcer tak veličaster „Miserere“, da se tacega petja ne zliši kmalu kje v Avstriji.—Pa saj je uže znano, da cerkveno petje pri Sv. Joštu v Trstu nij kaj navadnega; pevko in muzikalne moći so prvega reda; vendar pa prevlada italijanski okus, to je pevajo se največkrat one jako operam podobne maše in želeti bi bilo, da bi se na pravem kraju tudi za to skrbelo, da se polagoma vpleje tudi pravo cerkveno petje v Witt-ovem ali Oberhofferjevem zmisli in štalu. Na veliko nedeljo je bila pri Sv. Joštu pri škofovi pontifikalni maši taka množica ljudi, da je par tisoč ljudi še celo pred na prostornem trgu Sv. Jošta stalo; take gnejče nijsem tako kmalu videl. Prav enaka gnejča bila je na velik pondeljek, na kateri dan je jeman postui pridigar slovo od zvestib poslušalcev in pri tej priliki konštatiral, da tolike pobožnosti, nego v Trstu, nij našel kmalu kje drugod po svetu, dasi ga je uže mnogo obhodil.—Kakor pri Sv. Joštu bile so te praznike napolnjene tudi druge cerkve.—Da mnogi mladeči in dekleta tukaj smatrajo cerkev za torišče ljubezni, to je gotovo; a čuditi se temu nij, ker se kaj tacega še celo na deželi nahaja. Vendar pa se zamore reči, da liberalci tukaj v Trstu nijmajo mej ljudstvom in tudi mej takozzano inteligencijo tolike zaslombe, kakor bi kedo mislil in tukaj se v boljih krogih primerno prav dosti najde takozvanega bigotizma, gotovo več nego v Gorici in drugih malih mestih.—To sem le kotel omeniti menogrede, da Sočni čitatelji dobé pravi pojmem o Trstu v zadevi verstva.

Ker je v Trstu tudi mnogo drugih veroizpoznanstev, nahajamo tukaj celo neko tekmovanje, vsako izpoznanstvo se bolj strogo drži svoje vere, in primerno se smejo smatrati novoščni židje za največe indiferentiste v Trstu.—Vsako veroizpoznanstvo, in naj šteje še tako malo vernikov, ima tukaj svojo cerkev in svoj mirovor in izdržuje vse to včasih celo z veliki mižtvami.

V predalo pobožnosti spada tudi nek važni korak, katerega je storil pred prazniki naš škop Dobrila. Znano je namreč, da posebno v Istri primanjkuje duhovnikov in da nov naraščaj se manjša od leta do leta.—To spoznalši je škop Dobrila mnogo let skromno živel in štelil in prihranil si lepo sveto, katero je zdaj podaril za napravo malega semenišča po izgledu Alojzevisca v Ljubljani, ali Andrejšča v Gorici.—Pridobil pa je škop za svoj namen tudi mnogo prvih gospodov tržaških, milijonarjev, kakor so Reimett, Burgstaller in drugi in pa mož visocega stanu in rodu, kakor grof Marenzi, baron Pascotini, vitez Alber in še mnogo drugih prvih mož tržaških, ki vse so se zedi-

lage je pa ni, kakor v svojih tečajih vtrjena zemlja, oziroma njena obdelana skorja, ktereji pravi kmet „grunt“. Ko je nekoc Pijavka počival na gricu, s katega se je lahko skoraj vse polje domače vasi pregledalo, zasepta mu duh lakomnosti, prav vabljivo na ušesa: „Pijavka, vse to ti bom dal, ce pred me poklekneš, in ne moħš!“ Po nagnih kolensih bom za teboj plezal, le to polje mi daj; tu imas vest in dušo in čast, le to polje mi daj navdušeno in odločno zaori Pijavka in pri tej prici nastopi stopinjo više v svoji špekulaciji, dajati začne na zemljišča.—Najraje posujejo gospodarjem pijancem in zapravljivcem; v ta namen napravi sam spocetka malo žganjarsko cucarijo, ki se pa kmalu v vinsko krčmo povikša, kjer se toci pijača, v kateri so vse druge kemične prvine zastopane, samo tiste ne, ki zlahko vino sostavljam. V to špelutko (slabo krčmo) se je bil naletel nedeljo po večernicah mladi Bardáš, ki je bil še le preteklo leto gospodarstvo na obširnej kmetiji nastopil. Premožuje neza dolženo, v hlevu štirideset goved, drobnice brez števila, njive ravne, ko na mizi, vse za oranje, senožeti gladke, ko krtova dlaka; še nobeden ni pomnil utoštva pri Bardovovih; imenitni so jih čistili, srednji ljubili, revesi občevali.

(Dalje)

nili v poseben odbor izdavši te dni jako topli oklic do Tržačanov, v katerem se poudarja posebno velika škoda, katero bi trpeла vera in morala, ako se hitro ne pomaga in ustanovi semenišče za take dijake, ki se hoteli posvetiti duhovskemu stanu, pa zarad nboštva ne morejo obiskovati gimnazija.—Da bo imel ta oklic izvrsten uspeh, to nam kažejo uže imena mož, ki so se postavili temu započetju na čelo in potrjujejo nas v tem posebno uže prva darila.—Darovala je namreč uže pred izidom oglasa sledeča gospoda te-le velike svote: škop Dobrila f. 40.000, g. Kalistrova (sicer anonomo, a jez menim, da druge gospe nij v Trstu, katera bi mogla toliko darovati) f. 15.000, grofinja Marenzi f. 10.000,—in še drugi gospodje po f. 500, 300 in 100 gld. tako da je uže zdaj kapitala blizu f. 60.000. Reč bode skoro gotovo imela velik uspeh in škofu Dobrili izpolnila se bode gotovo najiskrenješa njegova želja. Kde se bode zidalo semenišče, ali v kakem Istrskem mestu, ali pa v Trstu, to menda še nij dočelo, ekonomični in drugi razlogi bi skoro govorili za Istro, a središče je vendar lepše Trst in tudi gimnazija in učni pripomočki so tukaj boljši. Velike važnosti je ta zavod menda tudi za narodnost, kajti mnogo istrskih in sinov tržaških okoličanov bode v tem zavodu imelo priliko, izobraziti se in na vsak način nastane iz tega naraščaj slovenske inteligencije v Istri, kjer tega naraščaja tako silno potrebujemo in sploh je duhovščina v Istri skoro edina podpora zanemarjenega naroda. Slovenski narod more torej hvaležen biti velikodušnemu škofu, pa tudi gospoj Kalistrovi, katera je podarila tako veliko svoto in bode morda še v bodočnosti koristila kaj narodu, katerega zvesta hči je ona.—Da bi se le tudi mnogi drugi slovenski bogataši tako spomnili svojega ubozega naroda in pomagali k ustanovljenju marsikaterega nam še prepotrebnega zavoda, posebno pa za revne naše dijake.—

Uže 3 dni imamo v Trstu razstavo cvetic v padiljonu ljudskega vrta, v obči je razstava lepa; posebne pa vendar nijsem zapazil, kar bi na priliku zaslužilo popisa in pozora.—

V Zgoniku so odprli ondotni rodoljubi v nedeljo čitankico. Bilo je tam tudi nekaj tržaških rodoljubov, a zvezter snidlo se je v Prosek u čez 30 izvrstnih pevcev iz Trsta, Proseka in Škofije tržaške, mej nimi mnogo pevovodjev; kakor se je tam pelo, se malokde poje, posetno pa izvrstne Hajdrihove kompozicije. Bil je krasen večer, podoben besedi. Rečem Vam, tukaj je vse polno slavcev, le generala nam manjka.

Politični pregled.

Z Dunaja. Cerkveni tih tenen, pišejo „Novice“, je bil tih tenen v avstrijsko-egerskih zborih. Kedaj se začne zopet zborovanje, ni še znano. V tihem tenenu smo imeli priliko premisljevati zborovanje dunajskega državnega zbora. To premisljevanje nam je kazalo, da zbornica poslancev, po direktnih volitvah sestavljeni, se je odprial 4. novembra leta 1873. in je od onega časa v eni in isti sesiji. Od 4. novembra 1873. do 13. dne t. m. je v 750 dnevih imela 367 sej, praznikov pa 863. Če o gromne stroške, ki jih državi prizadeva plača poslancev, tiskovina in vse drugo, v primera vzamemo s tem, kaj so ljudstva dobila od tega zborovanja, v katerem gospoduje liberalno-nemška stranka, izpadel bode račun grozno čuden. Edino to dobroto ima, da je dualizem prišel na kant.—To je istina, pravi patrijoti so začeli spoznavati in mej njimi je to v prvi vrsti s tehničnimi razlogi dokazal naš državni zastopnik, grof Coronini, da dualizem najhuje izpodjeda veljavo in moč države.

Razprave o dolgu 80 milijonov, ki uže dolgo tekó med Avstrijo in Ogersko, so se zopet razrušile v kvotni deputaciji. Danes je zopet skupno ministarsko posvetovanje na Dunaji zarad naše godbe z Ogersko in posebno o tem, kako bi se rešilo vprašanje ob omenjenem dolgu.

Pri naučnem ministerstvu zbrani shod deželnih šolskih nadzornikov je pretekli teden razpravljal razne pritožbe o napakah glede podučevanja v srednjih šolah. Glavni namen tega shoda je, dognati, kako bi se podučevanje v srednjih šolah zlajšalo in ob enem od poduka večji uspeh dosegel. Namen je vse hvale vreden in želeti bi bilo zares, da ne bi gospodje za mastne diete prazno slamo mlatili.

V Pešti je preteklo nedeljo velik zbor nevolilcev sklenil ljudstvo ogreti za peticijo, ki bode zahtevala občno volilno pravico. Taka peticija bi utrjevala načelo, da človek ne velja toliko, kolikor plača, ampak da imajo vse državljanji enake pravice.

Naša vlada si prizadeva, da bi bosnjaške begunce zopet čez mejo spravila; a do zdaj ni mogla ničesa opraviti, ker se turška vlada prav nič za to ne briga, da bi nesrečnem kolikaj pomagala. Po preudarku v carigrajski konferenci bi komaj 2 milijona goldinarjev zadostovala za nakup semen, poljskega orodja, živine itd., da bi se beguni zopet mogli lotiti kmetijstva. Toda o tem neče Turki nič slišati, se ve da tudi denara ni. V takem položaju ne more Avstrija ubozega ljudstva nikakor pahniti v gotovo smrt, a nadejati se je, da bo za ogromne stroške, ki jih prizadeva vzdrževanje beguncov, zahtevala povračilo od turške vlade — in ker denara ni in ne bo — bo moral na vse zadnje vendar še odstop Bosne dolg plačati.

Vesti o miru ali vojski se še vedno tako zmedeno premlevajo v evropskem časopisji, da človek ne ve, kaj bi verjel. Zadnja poročila zagotovljajo, da je pred konferenco sprejeta, vsled česar bi imel mir nekoliko upanja. Ali nihče prav ne veruje vanj. Kar nas more Slovane v sedanjem položaju tolažiti, je to, da Angleži, razun perfidnih Grkov, nemajo še pravih zaveznikov in da se menda vendar še trikrat premislijo, predno začnejo vojno na svojo roko. — Srbska vojska se oborožuje; knez je nekda sklenil po vsakem način z Rusijo hoditi.

Osman paša hiti turško vojsko reorganizovati. Vse kaže, da se je porta zopet angleška prigovorom vdala in da se torek na boj pripravila zoper Rusijo. Turška vojska šteje nekda 130.000 mož in se koncentruje pri Carigradu. Najmanj 12.000 mož je zdaj na črti od Maslaka do Bujukdera, ter čuvajo Bosphor. V Marikičiju nasproti ruskemu taboru pri sv. Stefanu, so napravili Turki tri redute, katere gotovo da Ruse v oči bodejo.

V Bulgariji vre zopet ustaja. Mohamedanci, prevideni z orožjem, ki ga je Sulejmanova vojska pustila, sprli so se zoper Ruso-Bolgare in prišlo je uže nekda do več prav krvavih bojev.

Italija je po uradnih poročilih uže dokončala dela zarad mobilizovanja armade. Po novem načrtu more Italija v nekoliko dneh 900.000 mož na noge spraviti. V vojnem ministerstvu je tudi uže vse pripravljeno, da se o potrebi osnujejo planinski loyski polki.

Papež je ob priliki velikonočnega praznovanja sprejel kardinalski zbor in v odgovoru rekel: Vstajenje Kristovo spominja na življensko moč papeštva; sovražniki njegovi, ki bi ga radi uničili, naj bi vsaj iz zgodovine nauk posneli, da se zastonj trudijo: Ne sme se misliti, da je boj nehal, temuč proti papeštvu traje še na cellem svetu. A mi smo pripravljeni varovati ga in njegove pravice čuvati. Končem papež upanje izgovarja, da bodo izgubljeni sinovi, nazadnje izpoznavči božji značaj cerkve, nehalli proganjati jo in da se bodo udali.

Razne vesti.

Rodovitnost. Te dni je rodila neka žena v Ročnji trojčki — tri dečke. — Eno otroče je drugi dan po porodu umerlo, ostala dva pa živita. Zastonj ne pravijo dolični družini „pri Zajcu“.

Razpisano je mesto c. k. sodnijskega adjunkta pri c. k. okr. sodniji v Telminu s plačo, ki je določena po postavi od 15. aprila 1873 štev. 47 za IX. dietni razred. — Prošnje, ki se imajo podati v 14 dneh po 3. razglasu v uradnem listu, sprejema predsedništvo c. k. okrožne sodnije v Gorici.

Novo iznajdbo v ethnologiji so iztuhtale angleške „Times“. Ker bi rade dokazale, da po zgodnjih in južnih krajih nove Bulgarije več Gerkov nego Bulgarov prebiva, izmislije so si, da velika večina onih, ki po tistih krajih bulgarski govore, neso Bulgari, nego prav za prav Gerkov. Times dokazujejo, da so ti z dušo in telesom Gerkov, da o Bolgarih niti slišati nečemo itd. Ker pa ti prebivalci sedaj bulgarski govore — Bog ve vsled katerega nesrečnega dogodka! — zato je menijo Times „Bulgarophone“ (t. j. bulgarski govoreče) in je strogo ločijo od drugih Bulgarov.

In glejte čudo! Ob istem času je tudi naš ljubnjivi „Isanzo“ iznašel, da na Goriškem prebiva neko

ljudstvo, ki bi se analogično lahko „Slovenophóni“ imenovalo, ki je pa z dušo in telesom italijansko, ki komej čaka, da bi sprijevo italijansk jezik in italijansko omiko, ter da bi prišlo pod zedinjenec Italijo. Kaj mislite, ali nij to koristna iznajdba? Na ta način se da prav lahko dokazati, da je vse Goriško italijansko!

Vendar se nam zdi, da imamo na Goriškem tudi nekaj Italianophonov, še več pa Furlanophonov, ki čisto nič ne marajo za blaženo Italijo in te priporočamo „Isonzo“ za njegove prihodnje „zgodovinsko-geographične-ethnographische studije.“

Učenost naših Italijanov je res občudovanja vredna. Že večkrat smo jim dokazali, kako slabo so v zgodovini in statistiki podkovani in kako zgodovinske resnice sebi na korist zvijajo, a vendar še ne nehajo takih budačnosti med svet posiljati. Tako se je ustopal zadnjici „Isonzo“ na učiteljsko katedro in zato razlagati svojim čitateljem, kaj je Illyrija. Jeden vsega tega razlaganja obstoji v tem, ka se brani mnjenju, da bi bila naša dežela kedaj k Illyriji spadala. A zraven je pozabil, da so bili Veneti, torej prebivalci Venecije in deloma tudi Goriškega, illyrsko pleme, kar dandanes že vsak gimnazijalec ve, zlasti če je blizu jadranskega morja doma, in kar se tudi v vsakem naučnem slovniku bere, iz katerega večidel časnikarji svojo modrost zajemajo. „Isonzov“ zgodovinar tudi ne razločuje pervotne Illyrije med Arso in Drinom od Constantinove Illyrije, ki je obsegala tudi Norik in Pannonijo in ki je spadala kot posebna „dioecesis“ k „praefecturi Itiae“. Ali bi ne bilo dobro, ko bi naši Italijančiči vso Illyrijo Constantinove razdelitve za zedinjeno Italijo reklamovali, ker je že enkrat tje spadala?

Renška čitalnica je na velikonočni pondeljek sa slovesno vstopila v vrto svojih sestrin in obeta lepo bodočnost, če se domače moči trdno združijo z onimi iz sosednih vasi, ter tako v i r i b u s u n i t i s nadaljujejo, kakor so v pondeljek začele. Krasna dvorana, katero je blagodušno v ta namen odstopil visokorodni gospod grof Strassoldo, je bila prav okusno opravljena in sijajno razsvitljena. Slavnosti primerni ogover je posebno poudarjal, naj bode novo društvo narodno ognjišče, na katerem naj bi se možki in odrasla mladina radi zbirali ter se vnemali za narodno omiku in lepe vede; sklepal je z voščilom, naj renška čitalnica živi, rase, se razcvita ter obrodi obilo sadu. Domaci pevski zbor pomnožen se Šempeterskimi pevci je prav povoljno pel; dovršeno ne smemo reti, ker se nam je zdele, da ni bilo zadosta skupnih skušenj. Posebno se je občinstvu dopadal Kocjančičev venček „Roženkraut, nagelj in rožmarin“, ki se je moral ponavljati. — Zala deklamovalka je pokazala v Prešernovi „Judovsk dekle“ nekoliko napredka, od kar smo jo poprej slišali. — vsaj bojazljivost je malo otresla. — Igra „V Ljubljano jo dajmo!“ je vsem prav dopadala. Hlapec in dekla, lehkoživec in tercijalka, sta svojo službo tako izvrstno opravljala, da sta žela od vseh strani zasluzeno priznanje. Tudi oče Gašpar so dobro pretuhtali svojo zadaco in se v njo prav uživel, samo da so v zadnjem prizoru morda še preočitno razdevali svojo notranjo razdraženost; mati se razumno posredovali med trmoglavljin očetom in zaljubljeno hčerjo. Zaljubljenca pa sta sicer lepo govorila in se sploh verlo obnašala, a videti je bilo vendar, kakor bi ne bila prav drug za druga; ogenj je le tel, pa se ni mogel nigrar prav vneti. — V obče pa moramo pripoznati, da smo videli na kmetih še redko kje bolje predstavljati, kakor to pot v Renčeh, kjer so zdržene deloma uže spretne, deloma pa prav nadepolne mlade moći. Zatorej le čvrsto naprej! Možje pa, kateri raprezentujete inteligencijo in kapital v domačem kraju, bodite in ostanite mlademu društvu zvesti in krepki podporniki.

Iz Nabrežine se nam piše 24. aprila 1878: Nabrežinci ne morejo zabiti prelepega dneva Slavčevega koncerta 10. maja pr. leta. Slavec se je postavil z ovim nastopom pri narodnih Nabrežincih trajen spomin; dokaz temu je, da mu napravijo dne 12. maja t. l. slovesno obletnico s petjem, šaligro in vojaško godbo. Nadjati se je ogromne deležitve pri tej sijajni svečanosti. Program se objavi o pravem času po slovenskih listih.

Učiteljsko društvo za slovenski Štajer v Ljutomeru nam je poslalo tri za šole in ljudstvo prav primerne knjižice, katere je ono založilo, a poslovenil pag. Iv. Lapajne. To so: Občna zgodovina vseh treh vekov (c. 25. kr.), Kocenov zemljepis (c. 15. kr.) in Učitelj Dobrashin, podučna povest za Slovence (c. 8 kr.). Priporočujemo te knjižice našim učiteljem, duhovnikom in titateljem našim sploh.

Ukaz, katerega je minister za uk in bogočastje 5. aprila 1878. št. 5316 poslal vsem deželnim šolskim svetom o pospeševanju jezičnega poduka v ljudskih in meščanskih šolah, glasi se v kratkem posnetku tako:

1. Tiste ure, ki so po učnem načrtu odkazane učnemu jeziku, se morajo izključljivo za ta predmet porabiti in vsa postranska razlaganja opuščati.

2. Ako se sestavki o realijah čitajo v urah, ki so jezičnemu poduku odmenjene, morajo se izbirati taki sestavki, katere je učitelj uža razložil v urah, realijam odmenjenih.

3. V 3. 4. in 5. razredu ljudske šole je posebno gledati na to, da se otroci nauče oblik in da razumejo in poznajo posamezne dele in sestavo prostega stavka v ka učnega jezika, ker se mora tudi v ljudske šoli, slovnična primerno učiti in ker se mora od vsakega, ki hoče vspešno obiskavati srednje šole, brezpogojno zahtevati, da pozna in loči oblike in prvine prostega stavka in ker je osnovni pogoj zdravemu šolskemu organizmu, da si šole različnih vrst vzajemno pomagajo („ein gegenseitiges Interagieren der Unterrichtsanstalten verschiedener Kategorien aber die Grundbedingung eines gesunden Schulorganismus ist.“)

4. Da bode pa jezični poduk v ljudskih šolah svoj namen dosegel, treba, da se ta poduk tudi po moških in ženskih učiteljičih kar najskrbnejše goji. Deželni šolski sveti naj v sporazumljeni z učiteljskimi zbori na učiteljičih posebno na to gledajo, da se bodo učiteljski potomci v učnem jeziku teoretično in praktično dobro vadili in da bode število praktičnih vaj o jezičnim podučevanjih število praktičnih vaj o podučevanjih o realijah daleč presegalo.

Naposled krepko priporoča ministerstvo vsem šolskim uradom, da naj ta ukaz kar največnejše izvršujejo („sorgfältige Durchführung“) ter v svojih letnih poročilih o ljudskih šolah vselej posebno to podudarjajo, kako in s kakšnim vspetom se je učil jezik v šoli.

Poslanica.*)

Resnica Bogu in človeku ljuba!

Neki gospod me je v št. 12 naše „Sočeh“ napadel obrekovaje me, da sem kot ud kuratorija za nadzorovanje naše kmetijske šole z dr. Levi-jem podal deželnemu zboru predlog naj se popolnoma odstrani slovenski odred na deželnim kmetijskih šoli in priporočal, da naj se vpelje samo italijanski poduk. Skoraj bi onemu gospodu po poti c. k. sodnije pokazal, kaj se pravi s tako hudobno lažjo bližnjega čast napasti.—Ni res, da jaz ino dr. Levi sva podala deželnemu zboru kak predlog, temuč podala sva kuratoriju kakor njena tehnična uda poročilo, kako bi se imela naša kmetijska šola organizirati, da bi deželi resnicno koristila ino manj stala. Kuratorij je v dotednici seji dne 9. aprila 1877 naše poročilo enoglasno sprejel ino deželnemu odboru za uredovanje podal. Ravno tako tudi ni res, ampak hudobna laž, da se hoče po enem poročilu odstraniti slovenski odred ino vpeljati samo italijanski poduk. Resnica je ta: Na podlagi tehničnih uzrokov, ki se večidel ujemajo s poročilom c. k. deželnega nadzornika srednjih šol gosp. E. Gnada, kojega je on meseca novembra 1876 c. k. namestništvu položil; glede na to da naša šola ni praktična, kakor dotedni program tirja, ino zarad tega ne prinaša deželi one koristi, katero vsaki iz med nas po pravici pričakuje; glede da slovenska, stran ni imela višjega odseka, kakor italijanska temuč le nižega, v kojem so bili le štiri domaći učenci in en Dalmatinec, med tem, ko jih je bilo na italijanski strani osem v nižjem ino dvanaest v višjem odseku, teda skupaj dvajset, je kuratorij omenjeno poročilo, po kojem bi šola imela biti bolj praktična, bolj koristna ino bi tudi manj stala, prisvojil si ino, kakor sem reklo deželnemu odboru izročil. Po istem poročilu.

1. Višji odsek bi imel zdržiti se z enokemičnim stajališčem, kojemu bi se mogla dodati tertio-mo sadjereja.

2. Kmetijska šola bi imela le dva nižja praktična reda enega slovenskega enega italijanskega, v koje bi se sprejemali mladenci najmanj 15 let starci.

3. Vodja praktične šole obeh redov bi imel biti ob enem tudi vodja enokemičnega stajališča, katero bi imelo vred tega tudi svojega kemikarja.

4. V dveh nižjih redih bi podučevala v dotednem jeziku yodja in en učitelj (asistent), pa oba po enakem programu: zarad tega bi moral učitelj znati slovensko ino italijansko, da bi mogel dotedne instrukcije ino podučevanje vodjevo poslušati ino potem po enakem načinu oni red podučevati, koji vodjovtega jezika ne razumi. Ravno tako bi moral poslušati tudi verner (gastaldo) podučevanje vodjevo ali učiteljevo, da bi mogel potem pri praktičnem delu njega deržati se.

5. Po onem poročilu bi stroški za dotedno osebstvo kmetijske šole, ki zdaj 8100 gold. na leto znašajo, do 5980 gold. znižali se, torej bi na leto prihranili se 2120 gold.

Tako stojijo reči! ako vi gosp. napadnik hočete potruditi se do deželne pisarnice ino tam dotedno sporočilo prebrati, se bote od tega natančno prepričal. Pri tajisti priliki pa znate tudi poprašati po onih treh po-

ročilih, koje sem jaz v teoretičnem ino praktičnem oziru o stanu naše kmetijske šole kuratoriju podal. V tajistih bote zapazil, da nisem nikdar slego z italijanci potegnil, bote videl, kako hudo sem vselej za pravico, za zboljšanje naše šole, za blagor dežele vojskoval se. Ako moj trud ni imel vselej zaželenega vspoha, treba jo pomisliti, da jaz med petrimi ud kuratorija nimam ko en sam glas.

Menda ste vi tajisti mož, ki je svoj žold tudi v št. 80 ino kakor slišim v eni poprejšnjih številk „Slovenskega Naroda“ sluvalu, ter me psoval zdajavca domačih avstrijanskih interesov, ker sem kot ud dotednega odseka za nedomačega gospoda kot tajnika našega kmetijskega družva glasoval! Na to vam kratko odgovorim: Avstrijanec ino rodoljub sem ino ostanem z dušo ino s telesom do smerti! svojega glasu nisam še nikdar prodal ino tudi ga ne bom iz sebičnih osebnih interesov, kadar kolik gre za domovino ino dežavo! Mandat smo imeli jaz ino ona dva gospoda souda zbrati med 24 kandidati enega (ne terto) kateri na podlagi dotednih spričeval ino doklad nam se zdi bolj zmožen za omenjeno službo. Jaz sem že v pervi konferenčiji princip izjavil, da ima biti tajnik domači človek, akto se med prisilci znajde oseba primerna dotedni logi. Moja dva tovarša sta se temu mojemu mnenju pridružila. Ali kadar smo vse pregledali, tudi po privatni poti potrebna pojasnila dobili, nam ni blj morče na podlagi pravice ino v pravem interesu naše dežele za domačina pledirati. Prisiljeni smo bili, žalibog! ptujoč, italijana slav. odboru priporočiti. S tem smo naš mandat doversili, definitivna volitev je občemu zboru prihranjena, koji se bo po veliki noči sklical. Gospod! nikar se tako ne hujuje zarad mojega ravnjanja. Ne jaz, ampak vi ate po vašem postopjanju zdajavci deželnih interesov, sovražnik naroda! Je res, da so me v kuratori za druga tri leta skoraj samo italijanci izvolili ino ne tudi slovenci, kakor za pretekla tri leta; to se je godilo, ker ste jih vi z gerdim obrekovanjam proti meni našuntali. Pa potolažite se gospod, da ne dobite žolčne treslice! ter vam načniam, da bom o priliki položil to čast, koja mi ne prinaša ko nevhaležnost ino zgubo dragega časa. Saj sem hotel to že večkrat storiti, pa ubranili so mi visoko spoštovan gospodje.

Pauletič.

Dostavek uredništva.

Da pokažemo svojo nepristranost, smo celo dolgo poslano monsign. Pauletiča v naš list sprejeli. Naj pa tudi takoj sledi protiodgovor monsignorovemu poslanemu, kteri kaže jasno, da nismo sprejeli v svoj list ničesar, o čemur ne bi bili prepričani, da je po vsem resnično. Naš poročevalec piše: „Na Vaše poslano vsojam si le bolj kratko to-le odgovoriti in sicer navajam iz originala sledče od Vas lastnoročno podpisane stavek, ki bodo pač svetu dokazali jasno, ali imam jaz, ali Vi prav.“

V onem Vašem poročilu stoji sledeči predlog:

1. Treba poskrbeti, da se popolnoma odpravi škodljivi dualizem v šoli in vpelje en skupen naslov.

2. Šola mora sloneti na praktični podlagi.

3. Znižanje stroškov.

To pa bi se moglo doseči:

a. da se pridruži visi oddelek enokemični staciji, ktera bi morala pečati se tudi s praktičnim podukom o trto- in sadjereji,

b. da se ohrani dosedanje nižji oddelek učencev delalcev, ki morajo saj 18 let stari biti.

c. Vsledeke spremembe bi sledile učiteljsko osebje zadostovalo: 1. Ravnatelj, 2. en asistent, več obič deželnih jezikov, kteri bi hodil z učenci vred poslušati predavanja ital. ravnatelja in bi potem v posebnih urah ponavljal vse to, kar je ravnatelj predaval, onim učencem, ki ne razumijo jezika, v ktere preda ravnatelj. 3. vrtnar, 4. profesor kemije.

Monsignore! ali se ne pravi to, delati na učenje samostalnega slovenskega oddelka, ako po milosti privoščite, da sme deželni zbor namestiti tudi enega asistenta, brž ko ne italijana, ki bi znal tudi slovenski, pa kako! in ki bi bil ne učitelj, ampak korepetitor? Ali je človek, ki mora hoditi, kakor učenci, poslušati vse predavanja ravnatelja, učitelj? Po svetu še korepetitor nimajo takih ukazov. Pač cel svet mora pritrdirti meni, da ta Vaš predlog dela popolnoma na to, da se od deželnega zobra v sesiji 1. 1871. sklejena ustanova našega zavoda učici, ki veli, da ima šola dva enakopravna odseka, italijanskega in slovenskega, in za vsak oddelek se namesti en učitelj-voditelj, ki vodi ves poduk na svojem odseku; enemu teh vodjev-učiteljev pa se izroči proti poseben remuneraciji administrativno ravnateljstvo šole. Kje pa bi ostal sedaj po Vašem modrem nasvetu samostalen slovenski oddelek? Ali ne predlagate sami, da se produžuje le v italijanskem jeziku in da za one slovensko dijake, ki ne razumijo ital. predavanja, ktere pa, če tudi ne besedice italijanske ne umejo, se morajo redno deležiti, se namesti nek korepititor!

Ali se ne pravi to s surovo pestjo biti po slovenskih narodnih pravicah, ako delate na to, da ti

* Uredništvo ne sprejme druge odgovornosti, nego ono, ki mu je naleta postava.

moralni slovenski učenci, ki ne umijo ne besedice italijanske, poslušati italijanska predavanja? ali se ne pravi to, Slovencem vcepljati italijančino in ali je mar v kmetijski šoli prostor za to?

Da pa, monsignore, Vam še jasneje dokažem Vaše res veliko rodoljubje (?), naj citiram iz Vašega predloga sledeči stavek nekega gospoda, kierega Vi hvalite, da je tako modro pripomogel s svojimi nasveti.

Glaši se: „Velika ovira za dober vspeh na kmetijski šoli je, da se v dveh jezikih podučuje. Potrebno bi bilo, da se odloči en jezik podučni na šoli, saj na višem oddelku, in pač ni težavnio odločiti se za oni podučni jezik, ki ima veliko več omiko, bogateji značaj tekničnih izrazov in književnosti. In tem besedam ste pristavili te-le besede: „Tenendo in molto apprezzamento le giustissime osservazioni dell'on. Sig. — noi siamo penetrati dalla più intima convinzione etc. (Jako visoko cenimo naj bolj opravičene te opazke gosp. — in z vsem prepričanjem stavimo sledeče predloge, itd.)

Kaj pa to? Tedaj slovenski rodoljub tako počenja, tako spoštljivo brani naš materni jezik? Deželni zbor, v katerem sedi večina italijanskih gg. poslancev, ni nikdar zanikal enakopravnosti slovenskega podučnega jezika; na c. k. državnem učiteljišči v Gorici in Kopru se podučujejo važni znanstveni predmeti v slovenščini; kako da bi pač ne moglo kmetijstvo se slovensko predavati?

Sicer pa monsignore! naj zdaj svet sodi, ali sem ja, ali kdo drugi izdajalec narodnih in deželnih interesov.

Kar pa zadeva razpravo zarad imenovanja tajnika v kmetijskem društvu, naj rečem le to, da, če ste res slovenski rodoljub, bi vendar ne cepili in ločili se pri slehernem glasovanju od Svojih kolegov — odbornikov slovenskih. Sapijenti sat.

Pravite tudi, da le moje obrekovanje je zakrivilo, da Vas niso tudi slovenski odborniki volili v kuratorij. „Troppo onore“ za me, da bi stareji odlični gospodje, advokati in duhovniki, mene tako slepo ubogali. Prašajte le gospode in videjte bodeli, koliko zaupanja imajo do Vas. Zavojlo mene le ohranite mandat in delajte pošteno v interesu dežele, torej, če hočete biti pravični, tudi v interesu Slovencev, ki imajo sedaj toliko, ali še večje število dijakov, kakor pa Italijanci, in bodite uverjeni, da bom pervi, ki Vas bom v našem listu hvalil. Slovenci imamo malo mož, ki bi zamogli delati za blagor in pravice naše. Pokažite nam, da so Vam svete narodove pravice in vsejsem Vam bomo pritrjevali, da ste rodoljub.

Tudi naj Vam bo povedano, da poročevalec Soče ni dopisoval v „Slov. Narod“, da ga morate uže v drugi osebi iskati. Kar pa zadeva Vaše opazke, da je slov. oddelek imel veliko manj učencev, kakor italijanski, menim, da je za Vas bolje, da o tem molčim za danes.

Gospod Alojzij Bader iz Gorice trdi v oznanilu, priobčenem v štev. 15 tega lista, da je obilno založen se svečami in baklami, ki se imenujejo voščene (zmes) in so prav enake onim iz fabrike G. Reali in E. Gavazzi v Benetkah, kajih zalogu ima podpisani v Korminu.

Očividno je, da je omenjeno oznanilo le konkurenčno sredstvo, ki je pa prenerodno izmišljeno, nego bi vero našlo tudi pri manj izvedenih ljudeh.

Slavno znana fabrika G. Reali in E. Gavazzi v Benetkah, koje izdelki so uže davno priznani in so do zdaj vedno nespremenjeno dobri ostali, ne boji se konkurenčije gosp. Alojzija Baderja: Njemu ni ta firma nigdar ovadila svojega tovarniškega sistema in nje izdelki so vse drugačni od Baderjevih. Sumničenje, katero vzbuja gospod Bader proti imenovani častivredni firmi je prazno, nje izdelki so vendar boljši od njegovih. To so priznale jurí raznih razstav, to dokazujejo tudi niže cene Baderjevih izdelkov.

JAKOB PALLA v Korminu.

Dunajska borza.

	25 aprila
Enotni drž. dolg v bankovcih	60 gl. 60 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	64 " 60 "
Zlata renta	71 " 90 "
1860 drž. posojilo	110 " 75 "
Akeje narodne banke	787 " 1 "
Kreditne akcije	207 " 50 "
Londra	122 " 90 "
Srebro	107 " 40 "
Napol.	9 " 85 "
C. kr. delčki	5 " 82 "
Državne marke	

Oznanilo.

V tukajšni gluhenemci so na prodaj:

1. Domači zajci v 9 najboljših plemenih — 8 mesecev stari po 1—10 gold. par.
2. Plemenite postservice (salmoni) 2—3 meseca stare po 10 gold. sto.
3. Zlate ribice 1—3 leta stare po 20—50 soldov ena.
4. Od 1. maja do konca avgusta oplojena jajčka omenjenih zlatih ribic po 5 gld. krožnik, na kojem se drži okoli 200 jajčic.

Podpisani si vsteva v čast, naznaniti slavnim cerkvenim oskrbnikom, da je odsihdob obilno založen sé svečami in baklami, ki se imenujejo voščene (zmes) in so prav enake onim iz fabrike Reali Gavazzi v Benetkah, kajih zalogu ima gospod Jakob Palla v Korminu.

Te sveče in bakle so po 2 gld. kilo. — Tista slavna oskrbnikova, katera žele zaradi varčnosti take sveče imeti, naj se blagovoljno obrnejo sé Svojimi naročili do firme

Alojzij Bader v Gorici.

OZNAKALO.	ZNIŽANACENA.	Prej.	Sedaj.
6 žlicek za kavo iz alpaka-srebra	gl. 1,20, 1,60, 2,—, 2,60	gl. —85, 1,15, 1,40, 1,80	gl. 1,40, 1,80, 2,30, 3,40, 4,—
" 2,—, 2,60, 3,40, 5,—, 6,—	" 1,50	" 1,60, 2,50, 3,40	" 1,—, 1,60, 2,50, 3,40
1 velika žlica za mleko	1,50, 2,40, 2,90, 4,—, 5,—	" 70, 1,—, 1,60, 2,10, 2,60	" 70, 1,—, 1,60, 2,10, 2,60
1 žlica za mleko	1,—, 1,45, 2,30, 3,20, 4,—	gl. 3,10, 3,70, 4,40, 5,—, 6,20	gl. 3,10, 3,70, 4,40, 5,—, 6,20
6 parov nožev, vilic z angleškimi klínami	gl. 4,50, 5,30, 6,80, 7,50, 9,—	gl. 2,40, 3,20, 3,80, 4,75	gl. 2,40, 3,20, 3,80, 4,75
6 žlicek za kavo iz alpaka-srebra (držali)	gl. 3,50, 4,80, 5,50, 6,95	gl. 1,20, 1,60, 2,—, 2,60	gl. 1,20, 1,60, 2,—, 2,60
6 parov klínami in alpaka-sreber. držali	gl. 2,—, 2,50, 3,—, 3,—, 4,—, 5,—	tase po 50, 75, 80 kr. gl. 1,—, 1,40	tase po 50, 75, 80 kr. gl. 1,—, 1,40
Poleg tega elegančni avčevni par po 8,50.—, Roci svetniki par po 10, 50, 14,—, 20,—, gl. Posoda za sladkor po 2,—, 2,50,—, 3,—, 4,—, 5,—, 6,—	10, 50, 14,—, 20,—, gl. Posoda za sladkor po 2,—, 2,50,—, 3,—, 4,—, 5,—, 6,—	Posoda za sladkor po 2,—, 2,50,—, 3,—, 4,—, 5,—, 6,—	Posoda za sladkor po 2,—, 2,50,—, 3,—, 4,—, 5,—, 6,—
2,80, 4,—, 5,50, 7,—, 8,—	gl. 1,60, 2,50, 3,40	gl. 1,60, 2,50, 3,40	gl. 1,60, 2,50, 3,40
Posodaza surovo masto po 95 kr., 1.70, 2.80, 3.25, 4 in do nečetilne druge reči, vse po 32% boljši kup, ko dosegaj.	Posodaza surovo masto po 95 kr., 1.70, 2.80, 3.25, 4 in do nečetilne druge reči, vse po 32% boljši kup, ko dosegaj.	Posodaza surovo masto po 95 kr., 1.70, 2.80, 3.25, 4 in do nečetilne druge reči, vse po 32% boljši kup, ko dosegaj.	Posodaza surovo masto po 95 kr., 1.70, 2.80, 3.25, 4 in do nečetilne druge reči, vse po 32% boljši kup, ko dosegaj.
Naročila z deželi proti poletnem povzetju nastančno izverjuje	Naročila z deželi proti poletnem povzetju nastančno izverjuje	Naročila z deželi proti poletnem povzetju nastančno izverjuje	Naročila z deželi proti poletnem povzetju nastančno izverjuje

Pozor trtorejci!

Podpisani je tudi letos dobro založen z najboljšim in najmočnejšim siciljanskim in rimskim žveplom, katero se po dosedanjih skušnjah z izvrstnim uspehom rabi v obrambo zoper trtno bolezni.

Dobiva se po prav spodobni ceni pri podpisanim in pa v drogeriji gosp. Gaspari Ghitterja v Gorici.

Andrej Kocjančič
v Podgori.

Oznanilo.

Jemljem si čast slavnemu občinstvu naznati, da se pri podpisemu nahaja bogata zalogu voska, sveč in torč iz slavnozname tovarne **Reali Gavazzi-a** v Benetkah. Bila je odlikovana od cesarja avstrijskega, Frančiška Jožefa, od kralja bavarskega, Maksimiliana II., od kralja pruskega, Friderika Viljema in od umrlega francoskega cesarja, Napoleona III. Obdarovana je bila pri razstavi v Londonu 1. 1862, pri obretniški razstavi v Parmi, pri razstavi v Turinu, v Milunu, v Luki in slednjem pri razstavi v Filadelfiji

Gg. naročnikom se bo postreglo z vso skrbljivostjo in natančnostjo in prav ugodno ceno.

Cena je: I. versta 2 gl. 40 sold.

II. " 2 " 20 "

Podpisani se tedaj zanaša, da bo v kratkem počosten s prav obilnimi naročili.

Jakob Palla v Korminu.

„PRILIČNA UKUPOVILA.“

NOVO! NOVO! NOVO!

Noči, vilate in žlice iz prvega „SREBROJEKLA“, ostanejo redno belo (naj se ne zamenja z nezdravim tako znamenitim „Chinarekem“, kar postane rumeno uže po osmednem rabi); da je nato blago stanovito, oziramo da ostane belo, dajemo 10LETNO POKROVITVO!

1/2 tuceta žlico gl. 1,50
1/2 " vilice 1,50
1/2 " nošči 2,—
1/2 " žlice 75
1/2 " žlica za juho 75
1/2 žlica za prikalo 75
6 poslikalnikov za noče gld. 1,50 — 1 JAKO ELEGANTEN ustanjst evul z enim dvečetim istovetnim sreberem po 15 lot. poskus. sreb. (6 poslikalnikov) namesto 22 gld. za samo 9 gl.

— Resnica SREBRNE ŽELENE URE! O c. k. kornega urada poslikalnik, natančno regulirane in točno izdelane v Steinin poročevom, 1 sreb. cilindera z verigo nam. gl. 12 samo gl. 6,50
1 " ankerca s kriš. steklom gl. 9,50
1 " remontoir-ura z kriš. steklom (navija se pri ravnem) nam. gl. 15,50 gl. 9,50
1 rimbli brez ključa nam. gl. 25 samo gl. 15,50
1 zlata ura za dame z etuijem nam. gl. 28 samo gl. 17,75
Srebrne ure verzije od gld. 22,50 — do gld. 7

Najnovejša specijaliteta!

Plinove lampe, ki se prenasajo, (brez cevi, brez duje (takta) in brez cilindra) zaparatori vred (vsak aparat nareja sam svoj plin). Te lampy se postavljajo lahko na mize, ali običajno na zid, ali na podstropje. Dobreta za vsakega in za vsaki kraj!

Lampe za na mizo po gl. 4,—, mizo 4,—, 1 liter plina 20 kr. Podnik, kako se podstropje 4,75 ima lampo rabiti, se vsaki pridene

Lepši plamen kakor pri premogovem plinu, 50% eenergi od petrolija.

Oblizne cenike pošljimo zaslon, blago pa le proti plačilu ali počitnem posvetju. Dobiva se SAMO pri

Exporthus Bettelheim,
Wien, Margarethenstrasse 13.

Vsako naročilo se zamore izverjuti v 24. urah.

Prodajalnica ramenega blaga in vezij

VAL. GORJUP-A

v Gorici.

Prodaja storjenih oblačil za može in dečke

Da se želji mnogih gospodov naročnikov vstreže in da se odstrani vsak dvom pri naročevanju storjene oblačile iz glavnih mest, jemljejo se v imenovani prodajalnici naročila za moška oblačila, ki se hitro, po najnovejši modi in na tanko po želji naročnikov s poroštvom izdelujejo.

Cela oblačila razne barve od gl. 13 do gl. 45
črna 15 " 50
za dečke 4 " 12
Spomladanska suknja 8 " 28
Bonjour, kratka suknja 7 " 22
Hlače letne 2,50 " 8
raznih barv 3,50 " 12
Opernski 2 " 8
Sukne za lovce in pisarje 4 " 10
Domača oblačila 8 " 20

NB. Vsako naročilo se zamore izverjuti v 24. urah.

Vsako oblačilo, ki ne ugaja, se zmore brez vsake težave zamenjati

Na ogled se pošilja poštnine prosto.

Vsako naročilo se zamore izverjuti v 24. urah.